

שלחן ערוך חו"מ סי' שע"ח

סעיף א אסור להזיק ממון חבירו. ואם הזיקו, אף על פי שאינו נהנה, חייב לשלם נזק שלם, בין שהיה שוגג בין שהיה אנוס. (דווקא שאינו אנוס גמור, כמו שנתבאר). כיצד, נפל מהגג ושבר את הכלי, או שנתקל כשהוא מהלך ונפל על הכלי ושברו, חייב נזק שלם.

סעיף ב נפל מן הגג והזיק, חייב לשלם נזק שלם, בין שנפל ברוח מצויה בין שנפל ברוח שאינה מצויה. (דלא מקרי אנוס גמור) (טור).

סעיף ג היה עולה בסולם ונשמטה שליבה מתחתיו ונפלה והזיקה, אם לא היתה מהודקת וחזקה, חייב. ואם היתה חזקה ומהודקת ונשמטה או שהתליעה, הרי זה פטור, שזו מכה בידי שמים היא. וכן כל כיוצא בזה.

סעיף ד כל אלו הדברים ברשות הניזק, אבל ברשות המזיק פטור, עד שיתכוין להזיק כמו שיתבאר.

סעיף ה ואפילו בראייתו, אם יש בו היזק לחבירו אסור להסתכל בו. לפיכך אסור לאדם לעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמותיה.

סעיף ו כל מקום שמזיק חייב לשלם, בין בר"ה בין ברשות הניזק, ואפילו ברשות המזיק, אם הכניס בו הניזק ממונו שלא ברשות והזיקו, לא שנא בגופו ל"ש בממונו, חייב לשלם; דנהי שיש לו רשות להוציאו, אין לו רשות להזיקו. ודוקא במזיקו במזיד, אבל אם הזיקו בשוגג, פטור בע"ה. ואם בע"ה הוזק בנכנס, אפילו בשוגג, חייב הנכנס כיון שנכנס שלא ברשות. ויש מי שאומר דדוקא בשלא ידע בעל הבית שנכנס, אבל אם ראהו שנכנס, אם הוזק בו, פטור.

סעיף ז היו שניהם ברשות או שניהם שלא ברשות, והוזקו זה בזה בין בגופם בין בממונם, אם לא ידעו זה בזה, פטורים. אבל אם ראו זה את זה, אף על פי שלא כיונו, חייבים. לפיכך שנים שהיו רצים ברשות הרבים, או שהיו מהלכים והוזקו זה בזה, פטורים; הזיקו זה את זה, חייבים. סמ"ע (סק"י) – הליכת שניהם ברה"ר מיקרי ברשות, וריצתם שמה מיקרי שלא ברשות, דהוה ליה למיסק אדעתיה שמא יפגע בו חבירו ולא יהיה בידו לעמוד מלהזיקו.

סעיף ח היה אחד רץ ואחד מהלך, והוזק המהלך ברץ, חייב, מפני שרץ שלא ברשות. בד"א, בחול. אבל בע"ש בין השמשות, פטור, מפני שרץ ברשות. (ודוקא בסתם, דתלינן דרץ לצורך שבת. אבל אם ידוע שאינו רץ אלא לשאר חפציו, ולא שייכא ביה צורך שבת, חייב כמו בחול) (ר"ן פרק המניח).

סעיף ט אם בא אחד רוכב בסוסו מאחרי חבירו, ופגע בסוס שחבירו רוכב בו והכה את הסוס, חייב לשלם כל מה שישומו בית דין שנפחת מחמת הכאה זו. ואפילו היה הסוס המוכר של עובד כוכבים, וצריך הניזק לשלם לעובד כוכבים יותר ממה שנפחתו דמי הסוס, אין המזיק חייב לשלם יותר ממה שישומו בית דין. בחורים הרוכבים לקראת חתן וכלה והזיקו זה את זה ממון חבירו דרך שמחה ושחוק, וכן בשאר דבר שמחה, הואיל ונהגו כן, פטורין (מרדכי ס"פ הישן ותוספות והרא"ש ואגודה פרק לולב וערבה), מ"מ אם נראה לב"ד לעשות סייג וגדר, הרשות בידם (פסקי מהרא"י סימן ר"י).

שלחן ערוך חו"מ סי' שע"ט

סעיף א שנים שהיו מהלכים בר"ה, זה בא בחביתו וזה בא בקורתו, ופגעו זה בזה ונשברה חבית בקורה, פטור, שלזה רשות להלך ולזה רשות להלך.